

Спікер: **Анна Заярна**

Бухгалтер ФОП

**Загальна система
оподаткування**

МОДУЛЬ 5

Що виділяє загальників від ЄП

Податки сплачуємо з **ЧИСТОГО ПРИБУТКУ**, а не з доходу (обороту)

ЧП= Дохід - витрати

Якщо є багато підтверджуючих витрат,
то частіше на цій системі дешевше

Крім того немає обмежень

від слова - ВЗАГАЛІ!

Кількість найманих будь-яка

Обороту без граничних сум

Заборонених видів діяльності немає (крім кримінальних, звісно)

Може бути бартер, взаємозалік та використання електронних грошей

Податки:

ПДФО - 18%

ВЗ - 1,5%

ЄСВ - 22%

Нагадую, нараховуються вони від ЧП
один раз на рік

Ще можуть бути такі податки:

ПДВ 20 % (7% та 0%), якщо ви платник ПДВ

При наявності найманих співробітників - податки по найманим (22% сам так як податковий агент 18% та 1,5%)

- транспортний податок
- акцизний податок
- плата за землю, земельний податок
- податок на нерухомість

- екологічний податок
- рентна плата
- податки імпорту/експорту
- збір за парковку
- туристичний збір
- податок на репатріацію

Дохід для загальної системи

Визнання доходу здійснюється за касовим методом, тобто на дату **фактичного надходження оплати** за відвантажені товари, виконані роботи (надані послуги). Це означає, що на дату підписання накладних або актів приймання-передачі виконаних робіт у ФОП доходу немає.

Дохід визнають тільки після отримання оплати підприємцем на розрахунковий рахунок та/або в касу для здійснення операцій з продажу продукції або товарів (надання робіт, послуг);

отримана попередня оплата (аванс) — це дохід. Це впливає з попереднього правила.

Наприклад, сума попередньої оплати (авансів), що отримав ФОП у I кварталі 2022 року за товари, роботи, послуги, які буде постачати (надавати) у II кварталі 2022 року підлягає включенню до доходу I кварталу 2022 року; компенсацію ФОП може отримувати також у негрошовій формі, наприклад, шляхом натуральної оплати, бартеру. Це відрізняє загальну систему від спрощеної, де така форма оплати заборонена

Як відрізняємо доходи фізособи та ФОП?

Дуже просто,

якщо в Договорі прописано, як фізособа з паспортними даними, то такий дохід не від підприємницької діяльності

якщо вказані дані ФОП з податковим номером та даними з Держреєстру, такий дохід буде від підприємницької діяльності.

Витрати для загальної системи:

Будь-які витрати мають бути **документально підтверджені**.

Це можуть бути документи, що підтверджують закупівлю матеріалів, які були використані для виробництва проданої продукції, документи щодо нарахування заробітної плати чи амортизації основних засобів тощо; **витрати мають бути всі оплачені**. Це означає, що має бути не тільки накладна на придбані товари чи акт приймання-передачі щодо отриманих сторонніх послуг (робіт), але й документи, які підтверджують їх оплату (платіжне доручення, квитанція до прибуткового касового ордеру, квитанція, фіскальний чек, акт закупівлі); **витрати мають бути також пов'язаними з отриманим доходом**. Тобто поки не отримали дохід за операціями, заради яких здійснювали витрати, то й витрати не визнавайте, навіть якщо вони вже оплачені; витрати мають бути у переліку витрат, визначеному пунктом 177.4 ПК.

Наприклад:

Витрати фактично понесені в поточному періоді, а дохід отримано в наступному

ФОП оплатив придбані товари 29.01.2022, але продає їх та отримує гроші на свій банківський рахунок за ці товари 05.04.2022.

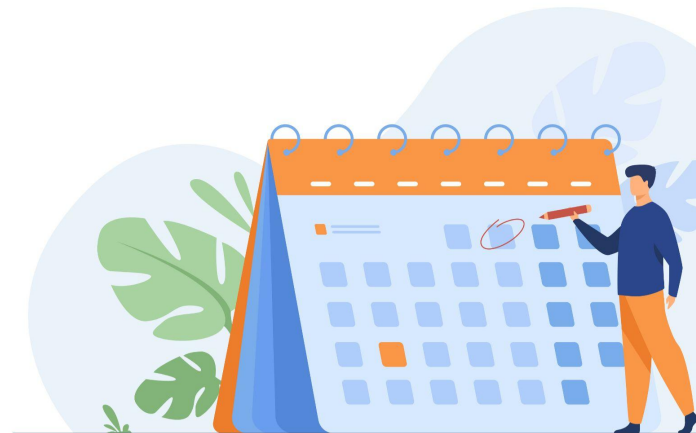
На яку дату потрібно показати ці витрати й доходи?

У цій ситуації, якщо витрати фактично понесли в поточному періоді, а дохід отримали в наступному, то їх треба записати в типовій формі обліку (графа 6) у наступному періоді.

За касовим методом дохід відображають на дату фактичного надходження грошових коштів — 05.04.2022 (графа 2 типової форми).

Щодо витрат, то має бути реалізовано одночасно дві вимоги — **витрати мають бути оплачені (1) та бути пов'язаними з доходом, що отримується (2).**

У цій ситуації витрати оплачені станом на 29.01.2022, але в цей день підприємець не отримував дохід у зв'язку з понесеними витратами. Це сталося тільки 05.04.2022. Отже, витрати відображаємо 05.04.2022 — день перепродажу придбаних товарів (графа 6).

Приклад:

Що з доходом, якщо повертають помилково перераховані кошти?

У ФОПів-загальників оподаткуванню підлягають доходи, які отримали протягом календарного року від провадження господарської діяльності.

Об'єктом оподаткування є чистий оподатковуваний дохід. Тобто різниця між загальним оподатковуваним доходом (виручка у грошовій та негрошовій формі) і документально підтвердженими витратами, пов'язаними з господарською діяльністю такого ФОП.

Якщо підприємець повернув помилково перераховану на його розрахунковий рахунок суму коштів, то таку суму не включає до складу доходу.

Які документи підтвердять витрати ФОПа з оплати товарів, послуг фізособі-продавцю

ФОП, як податковий агент, під час оплати товарів, робіт, послуг (оренди та інше) у готівковій формі іншій фізичній особі — продавцю (виконавцю робіт, послуг), що **не зареєстрована як самозайнята особа**, може підтвердити понесені витрати:

договорами та актами закупки (виконаних робіт, наданих послуг) складеними на його ім'я та фізичної особи — продавця (виконавця робіт, послуг);

платіжними документами, що підтверджують факт утримання ПДФО (військового збору) та перерахування його до бюджету;
відомостями з податкового розрахунку.

Внесення на розрахунковий рахунок власних коштів: чи включають їх до доходу ФОПа

До оподаткованого доходу ФОПа-загальника зараховують виручку, що надійшла підприємцю як в грошовій, так і в натуральній формі від провадження господарської діяльності, а саме:

виручка у вигляді безготівкових грошових коштів, що надійшли на банківський рахунок чи в готівковій формі безпосередньо підприємцю чи його працівникам на місці здійснення розрахунків (у т. ч. відсотки банку);

виручка в натуральній (негрошовій формі);

суми штрафів і пені, отримані від інших суб'єктів підприємництва за договорами цивільно-правового характеру за порушення умов договорів та інші доходи, які пов'язані із здійсненням підприємницької діяльності.

Власні кошти, які ФОП зараховує на розрахунковий розрахунок, **не включає** до доходу (виручки у грошовій та натуральній формі) та не відображає у типовій формі обліку доходів та витрат.

Облік ФОПа-загальника:

Книгу обліку доходів і витрат ФОПа-загальносистемника скасували ще 01.01.2021.

Наказ Міністерства фінансів України
13 травня 2021 року № 261

Типова форма, за якою здійснюється облік доходів і витрат фізичними особами — підприємцями і фізичними особами, які провадять незалежну професійну діяльність

Платник податків: _____
(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))

(податковий номер¹ або серія (за наявності) та номер паспорта² платника)

Дата (день, місяць, рік)	Сума доходу, отриманого від здійснення господарської діяльності або незалежної професійної діяльності (грн, коп.)	Сума повернутих покупцям (замовникам) коштів та/або передплати за товари (роботи, послуги) (грн, коп.)	Загальна сума отриманого доходу, яка підлягає декларуванню (грн, коп.) (гр. 2 - гр. 3)	Витрати, пов'язані з господарською діяльністю або провадженням незалежної професійної діяльності, які документально підтверджені (грн, коп.)						Сума чистого оподаткованого доходу (грн, коп.) (гр. 4, 6, 7, 8, 9, 10)
				реквізити документа, що підтверджує понесені витрати	витрати на придбання товарно-матеріальних цінностей, що реалізовані/використані у виробництві продукції, товарів (наданні робіт, послуг), або для використання під час провадження незалежної професійної діяльності	витрати на оплату праці фізичних осіб, що перебувають у трудових відносинах / за виконання робіт, послуг згідно з договорами цивільно-правового характеру	витрати зі сплати податків, зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, платежів, за одержання ліцензій, дозволів	інші витрати, пов'язані з одержанням доходу / провадженням незалежної професійної діяльності	амортизаційні відрахування ³	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

¹ Зазначається реєстраційний (обліковий) номер платника податків, який присвоюється контролюючими органами, або реєстраційний номер облікової картки платника податків — фізичної особи.

Із 16 липня 2021-го ФОПи мають вести облік за новою Типовою формою та керуватися новим Порядком ведення типової форми, за якою здійснюється облік доходів і витрат фізичними особами — підприємцями, затвердженим наказом Мінфіну від 13.05.2021 № 261

Типова форма:

• допоможе —

накопичити інформацію для визначення чистого оподаткованого доходу;
заповнити річну податкову декларацію про майновий стан і доходи;
оприбутковувати готівку, оскільки ФОПи не ведуть касової книги (пп. 17 п. 3 Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженого постановою Правління НБУ від 29.12.2017 № 148);

• є підставою самостійно розрахувати авансові платежі з ПДФО.

На відміну від старої у новій Типовій формі:

окремо обліковують ЄСВ;

є графа для амортизації основних засобів (ОЗ) та нематеріальних активів (НА);
є Додаток до Типової форми «Облік амортизаційних відрахувань основних засобів (ОЗ) та нематеріальних активів (НА)»

Типову форму не реєструють у ДПС.

Як дозволено вести типову форму?

Паперовий варіант

Якщо вестимете паперову Типову форму, записи вносьте розбірливо чорнилом темного кольору або кульковою ручкою (п. 3 розд. I Порядку № 261).

Паперову версію можете виготовити самостійно. Шнурувати Типову форму не потрібно (це підтверджують і податківці).

Електронний вигляд

Електронну Типову форму можете вести:

- у форматі Excel (п. 4 розд. I Порядку № 261);
- в е-кабінеті платника податків на сайті ДПС. Для цього треба мати кваліфікований електронний підпис. Дані виправляйте через коригувальні рядки з від'ємним або позитивним значенням.

На вимогу ДПС маєте надати паперову копію електронної Типової форми (п. 3—5 розд. II Порядку № 261). Для цього роздрукуйте сторінки, зробіть напис «копія відповідає оригіналу», поставте дату, підпис, печатку (за наявності).

Приклад заповнення типової форми

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
13 травня 2021 року № 261

Типова форма, за якою здійснюється облік доходів і витрат фізичними особами — підприємцями і фізичними особами, які провадять незалежну професійну діяльність

Платник податків: ФОП Горошко Іван Максимович
(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))
1277467866

(податковий номер¹ або серія (за наявності) та номер паспорта² платника)

Дата (день, місяць, рік)	Сума доходу, отриманого від здійснення господарської діяльності або незалежної професійної діяльності (грн, коп.)	Сума повернутих покупцям (замовникам) коштів та/або передплати за товари (роботи, послуги) (грн, коп.)	Загальна сума отриманого доходу, яка підлягає декларуванню (грн, коп.) (гр. 2 – гр. 3)	Витрати, пов'язані з господарською діяльністю або провадженням незалежної професійної діяльності, які документально підтверджені (грн, коп.)						Сума чистого оподаткованого доходу (грн, коп.) (гр. 4, 6, 7, 8, 9, 10)
				реквізити документа, що підтверджує понесені витрати	витрати на придбання товарно-матеріальних цінностей, що реалізовані/використані у виробництві продукції, товарів (наданні робіт, послуг), або для використання під час провадження незалежної професійної діяльності	витрати на оплату праці фізичних осіб, що перебувають у трудових відносинах / за виконання робіт, послуг згідно з договорами цивільно-правового характеру	витрати зі сплати податків, зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, платежів, за одержання ліцензій, дозволів	інші витрати, пов'язані з одержанням доходу / провадженням незалежної професійної діяльності	амортизаційні відрахування ³	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
18.07.2021	30 000,00		30 000,00	ПД № 24 від 04.07.2021	800,00					29 200,00
19.07.2021	20 000,00		20 000,00	ПД № 25 від 16.07.2021	15 000,00					5000,00

Приклад заповнення типової форми

20.07.2021		500,00	-500,00	ПД.№ 26 від 20.07.2021	-100,00					-400,00
27.07.2021				Акт надання послуг оренди № 7 від 27.07.2021, ПД.№ 27 від 27.07.2021			8000,00			-8000,00
30.07.2021				Відомість маршування зарплати за липень 2021, розрахунково-платіжна відомість за липень 2021	20 000,00	4400,00				-24 400,00
Всього за липень 2021	50 000,00	500,00	49 500,00	"	15 700,00	20 000,00	4400,00	8000,00	0,00	1400,00
04.08.2021	45 000,00		45 000,00	ПД.№ 27 від 31.07.2021						45 000,00
10.08.2021	30 000,00		30 000,00	ПД.№ 28 від 04.08.2021	25 000,00					5000,00
19.08.2021	400 000,00		400 000,00							400000,00
29.08.2021				Акт надання послуг оренди № 8 від 29.08.2021, ПД.№ 29 від 29.08.2021			8000,00			-8000,00
30.08.2021				Відомість маршування зарплати за серпень 2021, розрахунково-платіжна відомість за серпень 2021	18 000,00	3960,00				-21 960,00
31.08.2021	10 000,00		10 000,00							10 000,00
Всього за серпень 2021	485 000,00	0,00	485 000,00	"	25 000,00	18 000,00	3960,00	8000,00	0,00	430 040,00

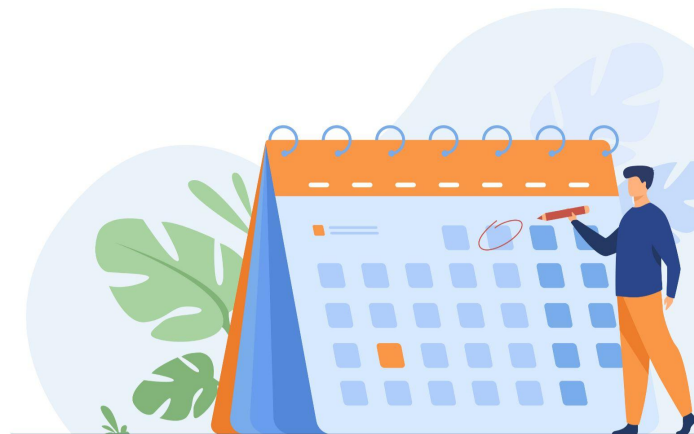
Путівник по заповненню витрат я надаю вам у додаткових матеріалах до модулю

Назва	№ графи		Що записувати
	у типовій формі обліку	додатку Ф2 Декларації (розділ I)	
Вартість придбаних ТМЦ, що реалізовані або використані у виробництві продукції (п. 177.4.1 ПК)	6	5	<ul style="list-style-type: none">• Сировина і матеріали, куповані напівфабрикати, будматеріали, запчастини, комплектувальні вироби, що використали у виробництві;• реалізовані товари;• паливо та енергія;• будматеріали;• тара і тарні матеріали;• інші матеріали, що їх можна віднести на конкретний об'єкт витрат
Витрати на оплату праці та нарахування на заробітну плату (п. 177.4.2 ПК)	7	6	<ul style="list-style-type: none">• Оплата праці працівників, що перебувають у трудових відносинах з підприємцем;• ЄСВ, нарахований на

Скільки зберігаємо?

Зберігаємо Типову форму три роки після закінчення звітного періоду, в якому зробили останній запис (п. 44.1 ПК, п. 3 розд. II Порядку № 261).

Зберігайте також книги, затверджені наказом Мінфіну від 16.09.2013 № 481, які вели до 16.07.2021.

Фіндопомога для загальної системи:

Відповідно по пп. 14.1.257 ПКУ отримання ФОПом загальником поворотну фіндопомогу до умов договору підлягає обов'язковому поверненню у визначений строк, то протягом дії Договору сума ПФД не включається до складу доходу суб'єкта господарювання.

Якщо така сума не повертається у визначений строк, то сума включається в дохід підприємця на наступний день після зазначення строку

п. 177.1 ПКУ

Але!

Якщо перехідний період і ви не встигли повернути кошти, то такі доходи ви вносите в ваш дохід. Після повернення коштів вносите таке зменшення доходу у відповідний період.

Не забуваємо про підтверджуючі документи, якщо це не банківська виписка

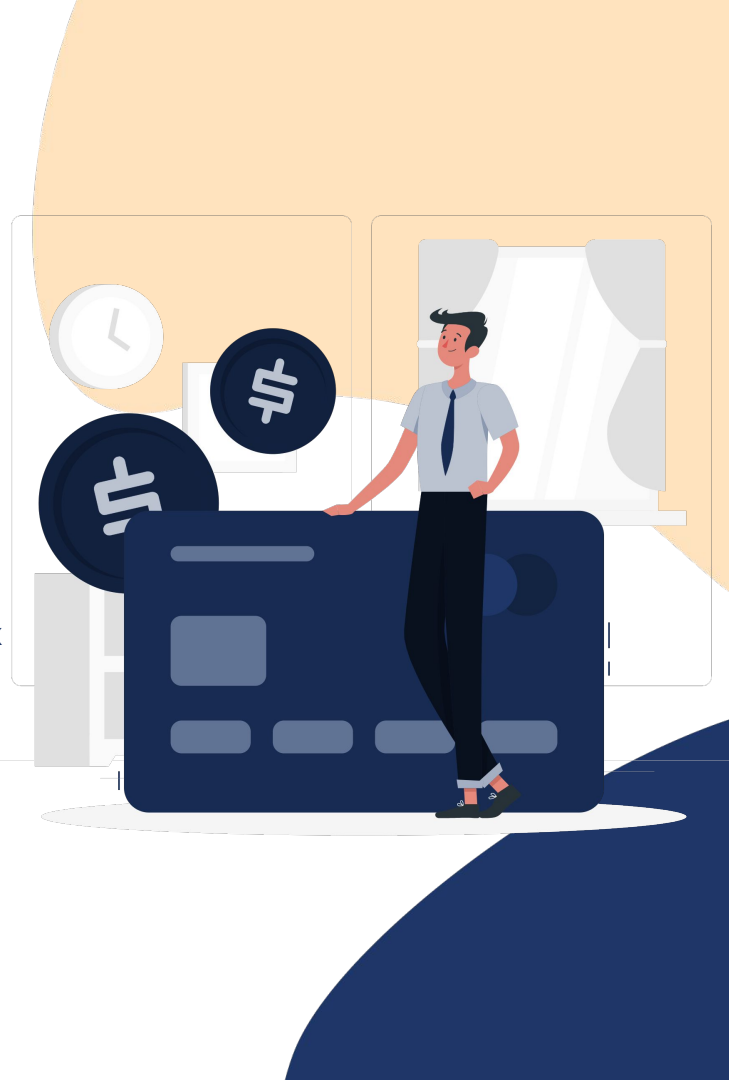
Витрати на амортизацію

Підприємець має право включати до витрат амортизаційні відрахування.

Не відмовляйтеся від цього, адже це зменшує чистий оподатковуваний дохід. Нараховуйте амортизацію лише за основними засобами і нематеріальними активами, що придбали після 01.01.2017 (лист ДПС від 29.06.2017 № 894/О/99-99-13-01-02-14/ІПК).

Амортизації підлягають:

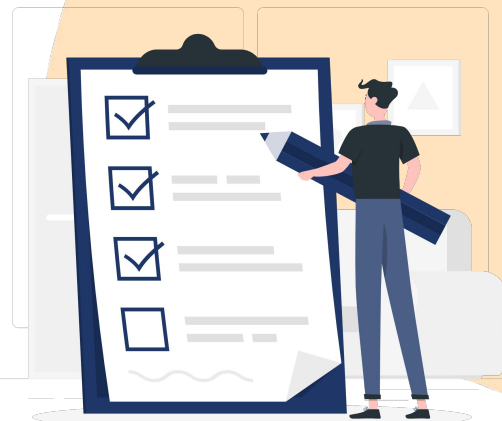
- витрати на придбання основних засобів та нематеріальних активів;
- витрати на самостійне виготовлення основних засобів, реконструкцію, модернізацію та інші види поліпшення основних засобів (крім поточного ремонту).

Основні правила:

- нараховуйте амортизацію щомісяця прямолінійним методом;
- мінімальні строки амортизації беріть із підпункту 177.4.9 ПК;
- починайте нараховувати з наступного місяця за місяцем введення в експлуатацію (лист ДПС від 25.07.2017 № 16192/6/99-99-13-01-02-15);
- не амортизуйте основні засоби зазначені у абзацах восьмий — десятий підпункту 177.4.6 ПК: земельні ділянки, об'єкти житлової нерухомості, легкові автомобілі;
- не амортизуйте основні засоби вартістю 6000 грн і менше (це малоцінні необоротні матеріальні активи, їх відносять до матеріальних витрат, графа 6 типової форми обліку). Для основних засобів, які ввели в експлуатацію починаючи з 23.05.2020 року, діє новий вартісний критерій в 20 тис. грн.

Основні засоби, введені в експлуатацію до 23 травня 2020 року продовжуйте амортизувати у податковому обліку, навіть якщо їх залишкова балансова вартість не перевищує 20 тис. грн.

НМА (Малоцінні необоротні матеріальні активи):

Також можемо взяти на витрати

Метод 100% (тобто, вся сума лягає на витрати образу)

Наприклад: купили перфратор за 5600,00 грн. Всю суму беремо на витрати

Як рахується прямолінійний метод амортизації:

Сума ОЗ ділиться на

Строк корисного використання очікуємий (але не менше строку вказаному в ПСБУ 7 (лист ДФС від 25.07.17 №16192) в кількості місяців (не років)

Легковий / вантажний автомобіль:

Якщо легковий автомобіль повинен
перевозити пасажирів і це вид
діяльності ФОП

місце для сидіння від 10 включно

то такий автомобіль можемо
амортизувати, оскільки це вже
мікроавтобус

Приклад:

ФОП купив устаткування в Березні 2021 року за 25000 грн

В Квітні ввів його в експлуатацію, на основі акту

Очікуваний строк експлуатації 5 років

Значить щомісяця починаючи з Травня 2021 ми списуємо 416,67 грн

(25 000 грн. / 60 місяців)

Страхування на витрати ФОП-загальника. ТАК чи ні?

Вартість оплачених послуг страхування, які пов'язані з веденням господарської діяльності, не включаються до складу витрат фоп на загальній системі

ст. 177.4 ПКУ

Чи ФОП-загальних може включати бухгалтерські послуги до складу витрат?

Такий ФОП не може взяти на витрати послуги бухгалтера по Договору, наданий іншим суб'єктом оподаткування ст. 177.4 ПКУ

Якщо ФОП загальник помер, що з ЄСВ?

Дохід, отриманий ФОП за період, на який припадає дата її смерті, не є базою нарахування ЄСВ п.4 частини 2 ст 4 ЗУ від 08.07.10р. №2464-6 “Про збір та облік єдиного внеску на загальне державне соціальне страхування”

А сам борг підлягає списанню

Звіти:

за 2021 рік ФОП-загальник повинен подати Податкову Декларацію про майновий стан в новій формі. Вона йде разом з ЄСВ звітом - об'єднана.

Дата подачі до 09 лютого за минулий рік

Звіти:

Щомісячно — протягом 20 к. дн., що настають за останнім календарним днем звітного(податкового) місяцю

- декларацію акцизного податку
- декларацію ПДВ (у разі реєстрації платником ПДВ)

Звіти:

Щоквартально — протягом 40 к. дн., що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) кварталу

- Податковий розрахунок з ПДФО та ЄСВ (за працівників)
- декларацію екологічного податку (у разі використання котлів);
- декларацію з рентної плати (у разі використання води з власних джерел (скважин)).

Податок на репатріацію

У разі співпраці з нерезидентами-юрособами часто постає запитання, чи потрібно сплачувати податок із доходу, тобто бути в статусі податкового агента

Утримувати податок на репатріацію із доходів нерезидентів-юросіб зобов'язані резиденти, які виплачують їм доходи із джерел походження з України.

У разі виплати нерезидентам за виробництво та/або розповсюдження реклами такий податок сплачують за ставкою 20% суми таких виплат за власний рахунок (пп. 141.4.6 ПК)

За загальними нормами, **резиденти — це широке коло осіб, зокрема фізособи, місце проживання яких в Україні, та юрособи з місцезнаходженням на території України** тощо (пп. 14.1.213 ПК).

Всі резиденти (а не лише платники податку на прибуток) під час виплати доходу нерезидентові-юрособі із джерел походження з України мають сплачувати податок на репатріацію.

Єдиноподатникам теж треба платити податок на репатріацію у разі виплати доходу нерезидентові-юрособі з джерел походження з України відповідно до пункту 297.5 ПК.

Перелік оподатковуваних доходів із джерел походження з України (пп.141.4.1 ПК).

- проценти, дисконтні доходи, що їх сплачують на користь нерезидента, у т. ч. проценти за позиками та борговими зобов'язаннями, випущеними (виданими) резидентом;
- дивіденди, які сплачує резидент;
- роялті;
- фрахт і доходи від інжинірингу;
- лізингова/орендна плата, яку вносять резиденти або постійні представництва на користь нерезидента — лізингодавця/орендодавця за договорами оперативного лізингу/оренди;
- доходи від продажу нерухомого майна, розташованого на території України, яке належить нерезидентові, у т. ч. майна постійного представництва нерезидента;
- прибуток від операцій з продажу чи іншого відчуження цінних паперів, деривативів або інших корпоративних прав;
- доходи, отримані від провадження спільної діяльності на території України, доходи від виконання довгострокових контрактів на території України;

Перелік оподатковуваних доходів із джерел походження з України (пп.141.4.1 ПК).

- винагорода за провадження нерезидентами або уповноваженими ними особами культурної, освітньої, релігійної, спортивної, розважальної діяльності на території України;
- брокерська, комісійна або агентська винагорода;
- внески та премії на страхування або перестраховання ризиків в Україні;
- доходи, одержані від діяльності у сфері розваг;
- доходи у вигляді благодійних внесків та пожертвувань на користь нерезидентів;
- інші доходи від провадження нерезидентом господарської діяльності на території України, крім доходів у вигляді виручки або інших видів компенсації вартості товарів, виконаних робіт, наданих послуг, переданих, виконаних, наданих резиденту від такого нерезидента.

УВАГА: «крім» у підпункті «й» підпункту 141.4.1 ПК. Завдяки йому під час перерахування оплати нерезидентові за придбані в нього товари утримувати податок на репатріацію не потрібно. Аналогічно й у разі перерахування плати за послуги/роботи, які не потрапили до наведеного вище переліку, — їх не доведеться оподатковувати податком на доходи нерезидентів.

Цікавий приклад

Чи оподатковувати незалежні особисті послуги, отримані від фізособи-нерезидента (резиденти Польщі, Німеччини, Великобританії, США)

Термін «незалежні особисті послуги» включає, зокрема, незалежну наукову, літературну, художню, освітню або викладацьку діяльність, так як і незалежну діяльність лікарів, адвокатів, інженерів, архітекторів, дантистів і бухгалтерів.

Таким чином, інформаційно-консультаційні послуги, які надають спікери даних країн, **можуть бути віднесені до незалежних особистих послуг**. Доходи резидентів Польщі, Німеччини, Великобританії, США за такі незалежні особисті послуги підлягають оподаткуванню у цих країнах **і не оподатковуються в Україні**.

